

**Πολιτική Ψηφιακής Βιβλιοθήκης και Ιδρυματικού
Καταθετηρίου Ψηφίδα του Πανεπιστημίου
Μακεδονίας για τους Εντυποανάπηρους
Φοιτητές και την Πρόσβασή τους στο
Εκπαιδευτικό Υλικό.**

Πολιτική Ψηφιακής Βιβλιοθήκης και Ιδρυματικού Καταθετηρίου Ψηφίδα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για τους Εντυποανάπηρους Φοιτητές και την Πρόσβασή τους στο Εκπαιδευτικό Υλικό

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχει υποχρέωση να προσφέρει σε όλα τα μέλη του ισότιμη πρόσβαση στα προγράμματα σπουδών και στις υπηρεσίες του.

Η ιδιότητα του εντυποανάπηρου φοιτητή θα πρέπει να είναι γνωστή στην αντίστοιχη γραμματεία σπουδών του τμήματος στο οποίο φοιτά.

Η Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (Β.Κ.Π.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, εφεξής «Βιβλιοθήκη», στο πλαίσιο της γενικότερης πολιτικής του Πανεπιστημίου για διευκόλυνση της πρόσβασης στην εκπαίδευση των εντυποανάπηρων φοιτητών του ή φοιτητών με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων, έχει αναπτύξει και λειτουργεί Υπηρεσία για Άτομα με Αναπηρίες (ΥΠΑμεΑ) με το όνομα «Ψηφιακή Βιβλιοθήκη-Υπηρεσίες για ΑμεΑ».

Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ έχει δημιουργήσει και λειτουργεί την κοινότητα «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students», που φιλοξενείται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη και Ιδρυματικό Καταθετήριο «ΨΗΦΙΔΑ» στον ακόλουθο σύνδεσμο: [Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές](#).

Νομοθεσία.

Η υπηρεσία Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ της Βιβλιοθήκης συμμορφώνεται στην κείμενη νομοθεσία:

1. Νόμος 4672/2020 – ΦΕΚ 48/Α/4-3-2020. Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, σχετικά με ορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.
2. Νόμος 2121/1993 – ΦΕΚ 25/Α/4-3-1993. «Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα.
3. Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 2017».
4. Οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας.

Αρμόδιος φορέας

Βάσει της ανωτέρω νομοθεσίας η Βιβλιοθήκη καθίσταται «αρμόδιος φορέας», που έχει εξουσιοδοτηθεί ή αναγνωρίζεται να παρέχει επιμόρφωση, εκπαίδευση, προσαρμοσμένη ανάγνωση και πρόσβαση σε πληροφορίες σε μη κερδοσκοπική βάση, ως μία από

τις κύριες δραστηριότητές του, ως θεσμική υποχρέωση ή στο πλαίσιο της δημοσίου συμφέροντος αποστολής του, προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να παράγει αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου, στο οποίο έχει νόμιμη πρόσβαση, ή να παρουσιάζει, να καθιστά διαθέσιμο, να διανέμει ή να δανείζει το εν λόγω αντίγραφο σε μη κερδοσκοπική βάση σε επωφελούμενο ή άλλον αρμόδιο φορέα, με σκοπό την αποκλειστική χρήση του από επωφελούμενο.

Δικαιούχοι

Η Υπηρεσία Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ δημιουργήθηκε για την υποστήριξη των σπουδών των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με προβλήματα όρασης ή/και άλλες αναπηρίες, που απαιτούν τη χρήση υλικού σε εναλλακτικές μορφές πέραν του έντυπου (στο εξής οι δικαιούχοι θα ονομάζονται εντυποανάπηροι). Αναλυτικά, οι κατηγορίες στις οποίες απευθύνεται η Υπηρεσία Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ με βάση τον ισχύοντα νόμο 4672/2020 είναι:

α) κάθε τυφλό άτομο,

β) κάθε άτομο με προβλήματα όρασης, που δεν επιδέχονται βελτίωση, ώστε το άτομο να αποκτήσει οπτική λειτουργία ουσιαστικά ισοδύναμη με εκείνη ατόμου χωρίς τέτοια αναπηρία, και το οποίο για τον λόγο αυτόν δεν μπορεί να διαβάσει έντυπα με την ίδια ουσιαστικά ευχέρεια, όπως ένα άτομο χωρίς τέτοιο πρόβλημα,

γ) κάθε άτομο που έχει αντιληπτική ή αναγνωστική αναπηρία και δεν είναι, ως εκ τούτου, σε θέση να διαβάσει έντυπα με την ίδια ουσιαστικά ευχέρεια, όπως ένα άτομο χωρίς τέτοια αναπηρία,

δ) κάθε άτομο που δεν είναι σε θέση, λόγω σωματικής ανικανότητας, να κρατήσει στα χέρια του ή να χειρισθεί βιβλίο ή να εστιάσει ή να μετακινήσει το βλέμμα του, σε βαθμό που κανονικά θα ήταν ικανοποιητικός για να μπορεί να διαβάσει,

ε) κάθε άτομο με κώφωση – βαρηκοΐα, όταν οι χρήσεις αυτές συνδέονται άμεσα με την αναπηρία τους και δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα στον βαθμό που απαιτείται λόγω της συγκεκριμένης αναπηρίας.

Κατηγορίες υλικού προς ψηφιοποίηση / ηλεκτρονική αναπαραγωγή.

Οποιοδήποτε έργο λόγου ή επιστήμης που δεν είναι αντιληπτό στην υφιστάμενη μορφή του στους δικαιούχους, μπορεί να αναπαραχθεί προς όφελος αυτών, προκειμένου να του δοθεί η μορφή εκείνη που θα τους επιτρέψει να το αντιληφθούν.

Ως «έργο» νοείται κάθε έργο υπό μορφή βιβλίου, περιοδικού, επιστημονικού ή άλλου, εφημερίδας ή άλλου είδους εντύπου, σημειογραφίας στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι παρτιτούρες, και σχετικών εικονογραφήσεων, επί παντός μέσου, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής και ηχητικής μορφής, όπως τα ακουστικά βιβλία, το οποίο προστατεύεται με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και το οποίο έχει νομίμως δημοσιευθεί ή καταστεί με άλλον τρόπο νόμιμα διαθέσιμο στο κοινό.

Κάθε αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο πρέπει να πληροί την προϋπόθεση του σεβασμού της ακεραιότητας του έργου, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των αλλαγών που απαιτούνται, προκειμένου το έργο να καταστεί προσβάσιμο σε εναλλακτικό μορφότυπο».

Οι κατηγορίες υλικού που αιτείται ο εντυποανάπηρος φοιτητής προς ψηφιοποίηση μπορεί να είναι:

- Πανεπιστημιακά υποχρεωτικά συγγράμματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα περισσότερα από τα οποία αναρτώνται στην ψηφιακή πλατφόρμα του [Ευδόξου](#),
- Ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα επιστημονικά άρθρα,
- Πανεπιστημιακές σημειώσεις των μαθημάτων, διαλέξεις, παρουσιάσεις και λοιπό εκπαιδευτικό υλικό που αναρτούν οι διδάσκοντες στην ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης [openeclass](#),
- Εισηγήσεις μαθημάτων,
- Αποσπάσματα βιβλίων / κεφαλαίων συγγραμμάτων ή / και άρθρων.

Ως «αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο» νοείται κάθε αντίγραφο έργου που παρέχει στον επωφελούμενο πρόσβαση στο έργο με εναλλακτικό τρόπο ή σε εναλλακτική μορφή, επιτρέποντας, μεταξύ άλλων, στο εν λόγω άτομο να έχει το ίδιο αποτελεσματική και άνετη πρόσβαση, όπως ένα άτομο χωρίς οποιαδήποτε αναπηρία ή ανικανότητα.

Το αρχείο σε ψηφιακή μορφή παραδίδεται προς επεξεργασία στην πρωτογενή του μορφή σε μία από τις παρακάτω, ενδεικτικά αναφερόμενες, μορφές:

- α) αρχείο κειμένου (ASCII)
- β) αρχείο σε μορφότυπο MS Word
- γ) αρχείο pdf (portable document format)
- δ) αρχείο εικόνας (jpg, jpeg, png κτλ.)

ε) αρχείο παρουσίασης (MS PowerPoint)

Μορφές ψηφιακής / ηλεκτρονικής αναπαραγωγής του έργου.

Ενδεικτικά αναφέρεται η τελική μορφή την οποία ενδέχεται να αποκτήσουν τα έργα προς ηλεκτρονική επεξεργασία:

- α) αρχείο απλού κειμένου
- β) αρχείο σε μορφότυπο MS Word
- γ) αρχείο daisy
- δ) αρχείο e-pub (ηλεκτρονικό βιβλίο)
- ε) αρχείο pdf
- στ) αρχείο ήχου (mp3, wav κ.τ.λ.)

Στόχος της Υπηρεσίας Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ και Διαδικασία.

Η υπηρεσία παρέχει στους εντυποανάπηρους φοιτητές υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των σπουδών τους, καθ' όλη της διάρκεια της ακαδημαϊκής διαδρομής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας μέσω της διάθεσης του ψηφιοποιημένου προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού στην κοινότητα «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students», που βρίσκεται στον παρακάτω σύνδεσμο της ψηφιακής πλατφόρμας Ψηφίδα: [Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές](#).

Στάδια και διαδικασία ψηφιοποίησης / ηλεκτρονικής αναπαραγωγής.

Η υπηρεσία Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ της Βιβλιοθήκης συνεργάζεται με τη [Μονάδα Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας](#) για την επίτευξη του κοινού σκοπού της ισότιμης πρόσβασης των εντυποανάπηρων φοιτητών σε προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών τους αναγκών καθ' όλη τη διάρκεια των ακαδημαϊκών σπουδών τους. Η Μονάδα Προσβασιμότητας έχει την αρμοδιότητα της επεξεργασίας και μετατροπής εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακούς προσβάσιμους μορφότυπους, ενώ η Βιβλιοθήκη είναι υπεύθυνη για τη διάθεση του ψηφιακού προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού στους εντυποανάπηρους φοιτητές του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Ο εντυποανάπηρος φοιτητής που επιθυμεί την αναπαραγωγή των εκπαιδευτικών συγγραμμάτων και σημειώσεων του σε ψηφιακή προσβάσιμη μορφή, οφείλει να επικοινωνήσει με τη [Μονάδα Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας](#) και να υποβάλει το σχετικό αίτημα. Κατόπιν, η Μονάδα Προσβασιμότητας επεξεργάζεται, μετατρέπει και αποστέλλει το ψηφιοποιημένο προσβάσιμο υλικό στην υπηρεσία Ψηφιακή Βιβλιοθήκη -Υπηρεσίες για ΑμεΑ, η οποία είναι ο διαθέτης του υλικού, δηλαδή αναλαμβάνει να μεταφορτώσει το υλικό στην κοινότητα «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students» της ψηφιακής πλατφόρμας «ΨΗΦΙΔΑ»: [Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές](#).

Η κοινότητα χωρίζεται σε δύο υποσυλλογές, α) στην υποκοινότητα «Σημειώσεις και Παρουσιάσεις Μαθημάτων» και β) στη συλλογή «Συγγράμματα και Εγχειρίδια». Στην υποκοινότητα

μεταφορτώνονται σημειώσεις των μαθημάτων, διαλέξεις, παρουσιάσεις και λοιπό εκπαιδευτικό υλικό που αναρτούν οι διδάσκοντες στην ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης [openeclass](#), ενώ στη συλλογή καταχωρούνται βιβλία και άλλα επιστημονικά συγγράμματα, τα περισσότερα από τα οποία αναρτώνται στην ψηφιακή πλατφόρμα του [Ευδόξου](#).

Πρόσβαση στην κοινότητα «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students» της ψηφιακής πλατφόρμας ΨΗΦΙΔΑ.

Για να αποκτήσει πρόσβαση στην ψηφιοποιημένη προσβάσιμη συλλογή, ο εντυποανάπηρος φοιτητής θα πρέπει να κάνει είσοδο έστω μία φορά στην ψηφιακή πλατφόρμα Ψηφίδα, με τη χρήση του Ιδρυματικού Λογαριασμού του (username και κωδικός) από τον παρακάτω σύνδεσμο: [Είσοδος στην Ψηφίδα](#).

Κατόπιν, οφείλει να συμπληρώσει την ηλεκτρονική αίτηση απόκτησης κωδικού στη συλλογή του ψηφιακού υλικού από τον παρακάτω σύνδεσμο: [Αίτηση απόκτησης κωδικού στη συλλογή του ψηφιακού υλικού](#).

Περιορισμοί πρόσβασης στη συλλογή «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students».

Με τη χρήση της ψηφιακής συλλογής οι δικαιούχοι αποδέχονται ότι:

- Πρόσβαση στη συλλογή έχουν αυστηρά και μόνο συγκεκριμένες κατηγορίες αδειοδοτημένων φοιτητών που ανήκουν στους επωφελούμενους του νόμου 4672/2020 (ΦΕΚ

A 48-04.03.2020). Το ψηφιοποιημένο υλικό έχει αναπαραχθεί σύμφωνα με τον παραπάνω Νόμο, με σκοπό την αποκλειστική χρήση του από εντυποανάπηρους φοιτητές, και οποιαδήποτε περαιτέρω αναπαραγωγή και διαμοιρασμός του αποτελεί προσβολή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και επισύρει τις κυρώσεις των άρθρων 65 του νόμου 2121/1993.

- Η πρόσβαση στην ψηφιακή συλλογή είναι ελεγχόμενη με χρήση username και κωδικού, ώστε μόνο οι δικαιούχοι εντυποανάπηροι φοιτητές να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα αρχεία αυτά.
- Τα ψηφιακά υλικά είναι προσβάσιμα μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς και μόνο από τους εντυποανάπηρους φοιτητές που φοιτούν στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και τους έχει χορηγηθεί πρόσβαση σε αυτό.
- Κάθε φοιτητής είναι υπεύθυνος για την ορθή χρήση και τήρηση του ψηφιακού υλικού στο οποίο έχει αποκτήσει πρόσβαση.
- Το ψηφιοποιημένο υλικό προορίζεται μόνο για προσωπική χρήση.

Θέματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας - Περιορισμός πνευματικών δικαιωμάτων δημιουργών (συγγραφέων / εκδοτικών οίκων) προς όφελος των εντυποανάπηρων φοιτητών

Με βάση τον ισχύοντα νόμο 4672/2020 η Βιβλιοθήκη ως αρμόδιος φορέας δύναται να αιτείται τα ψηφιακά αρχεία των έργων των εκδοτικών οίκων. Συγκεκριμένα, η Βιβλιοθήκη δύναται να αιτείται τα ηλεκτρονικά αρχεία των προτεινόμενων ακαδημαϊκών συγγραμμάτων, καθώς και έργων που χρειάζονται οι

εντυποανάπηροι χρήστες ως βιβλιογραφία όλων των κύκλων σπουδών τους, καθώς και της γενικότερης πνευματικής και πολιτιστικής τους αναζήτησης, αλλά και τίτλους που παραχωρούνται γι' αυτό τον σκοπό από τους κατόχους των πνευματικών δικαιωμάτων. Οι εκδότες υποχρεούνται να παρέχουν στους αρμόδιους φορείς σε ψηφιακή μορφή τα αρχεία των έργων τους υπό την προϋπόθεση ότι τα τηρούν σε ψηφιακή μορφή.

Επιτρέπεται χωρίς την άδεια του δημιουργού του έργου και χωρίς αμοιβή να διενεργείται κάθε πράξη που είναι αναγκαία προκειμένου:

α) επωφελούμενος ή πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό του να μπορεί να παράγει αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου, στο οποίο ο επωφελούμενος έχει νόμιμη πρόσβαση και το οποίο προορίζεται για την αποκλειστική του χρήση,

β) η Βιβλιοθήκη ως αρμόδιος φορέας να μπορεί να παράγει αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο έργου, στο οποίο έχει νόμιμη πρόσβαση, ή να παρουσιάζει, να καθιστά διαθέσιμο, να διανέμει ή να δανείζει το εν λόγω αντίγραφο σε μη κερδοσκοπική βάση σε επωφελούμενο ή άλλον αρμόδιο φορέα με σκοπό την αποκλειστική χρήση του από επωφελούμενο.

Επιτρέπεται χωρίς άδεια του δικαιούχου και χωρίς αμοιβή η αναπαραγωγή, παρουσίαση και διάθεση στο κοινό έργου προς όφελος κωφών, όταν οι χρήσεις αυτές συνδέονται άμεσα με την αναπηρία τους και δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα στον βαθμό που απαιτείται λόγω της συγκεκριμένης αναπηρίας.

Κάθε αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο πρέπει να πληροί την προϋπόθεση του σεβασμού της ακεραιότητας του έργου, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των αλλαγών που απαιτούνται,

προκειμένου το έργο να καταστεί προσβάσιμο σε εναλλακτικό μορφότυπο.

Σε περίπτωση που συγκεκριμένα έργα δεν τηρούνται σε ψηφιακή μορφή από τους εκδότες, η Μονάδα προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προχωρά στην ψηφιοποίηση των έργων.

Υποχρεώσεις αρμόδιου φορέα (Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας) που απορρέουν βάσει του νόμου 4672/2020 – ΦΕΚ 48/Α/4-3-2020

- Η Βιβλιοθήκη διανέμει, παρουσιάζει και καθιστά διαθέσιμα αντίγραφα έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο μόνο σε επωφελουμένους ή σε άλλους αρμόδιους φορείς,
- Λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της μη εξουσιοδοτημένης αναπαραγωγής, διανομής, παρουσίασης ή διάθεσης στο κοινό αντιγράφων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο,
- Επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια και διατηρεί αρχεία σχετικά με τη διαχείριση έργων και των αντιγράφων τους σε προσβάσιμο μορφότυπο,
- Κατόπιν σχετικού αιτήματος παρέχει σε προσβάσιμη μορφή σε επωφελούμενο, άλλον αρμόδιο φορέα ή δικαιούχο:

α) τον κατάλογο των έργων, των οποίων έχει αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο και τους διαθέσιμους μορφότυπους,

β) την επωνυμία και τα στοιχεία επικοινωνίας των αρμόδιων φορέων με τους οποίους έχει ανταλλάξει

αντίγραφα έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 5 του νόμου.

Υποδομή-Μεταδεδομένα

Για τη βιβλιογραφική περιγραφή (μεταδεδομένα) και τεκμηρίωση των ψηφιακών αρχείων της συλλογής «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students» της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης και Ιδρυματικού Καταθετηρίου ΨΗΦΙΔΑ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας χρησιμοποιείται το ανοιχτό και ευρέως χρησιμοποιούμενο πρότυπο μεταδεδομένων Qualified Dublin Core.

Γενικές Πληροφορίες – Ιστορική Αναδρομή

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας είχε την πρώτη της επαφή με άτομα με προβλήματα εντυποαναπηρίας το 1998 όταν την επισκέφθηκε ομάδα εταίρων του ευρωπαϊκού έργου TESTLAB “**T**esting **S**ystems using **T**elematics for **L**ibrary **A**ccess for **B**lind and visually handicapped readers” στο οποίο συμμετείχε από τη Θεσσαλονίκη η εταιρεία PolyplanoEuroconsultants.

Η υπηρεσία της Βιβλιοθήκης προς ΑμεΑ ξεκίνησε με την εγκατάσταση και λειτουργία σταθμού εργασίας Η/Υ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος "ACCELERATE" (**ACCE**ss to the **M**odern **L**ibrary **S**ervices for the **B**lind and **P**artially **S**ighted People) (2000-2001) του προγράμματος Leonardo da Vinci 1999 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και περιελάμβανε την εκπαίδευση τόσο του προσωπικού της Βιβλιοθήκης όσο και των εντυποανάπηρων εν δυνάμει χρηστών του σταθμού εργασίας. Το πρόγραμμα διάρκειας 18 μηνών υλοποιήθηκε μεταξύ 2000-2001.

Η επεξεργασία και ψηφιακή αναπαραγωγή εκπαιδευτικού υλικού προς όφελος των εντυποανάπηρων φοιτητών του Πανεπιστημίου

Μακεδονίας ξεκίνησε ήδη από το 2001 σε εθελοντική βάση για την ψηφιοποίηση διδακτικών εγχειριδίων, χωρίς τη μεταφόρτωση του ψηφιοποιημένου υλικού στο σύστημα ΨΗΦΙΔΑ, επειδή τότε δεν υπήρχε.

Η συλλογή «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students», που φιλοξενείται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη και Ιδρυματικό Καταθετήριο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ΨΗΦΙΔΑ, αναπτύχθηκε από το 2006 έως το 2009 στο πλαίσιο του έργου «ΠΛΟΗΓΙΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ: Ενίσχυση της Διάθεσης Ηλεκτρονικού Περιεχομένου και Παροχή Πληροφοριακής Παιδείας στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας». Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΕΑΕΚ II, Ενέργεια 2.1.3. (2000-2009) με συγχρηματοδότηση κατά 80% από Ε.Κ.Τ. και Ε.Τ.Π.Α. και κατά 20% από Εθνικούς Πόρους (Ε.Π.). Το έργο αποτελείται από τα κάτωθι υπο-έργα:

- ΠΕ 6.2: Προσφορά Ελληνικού Ηλεκτρονικού Περιεχομένου σε άτομα με προβλήματα όρασης (2006-2009).
- ΠΕ 6.3: Ειδική Χαρτογράφηση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (2004).
- ΠΕ 7.3: Πρόγραμμα εκπαίδευσης βιβλιοθηκονόμων στην ανάπτυξη και οργάνωση υπηρεσιών προς άτομα με προβλήματα όρασης.
- ΠΕ 7.4: Πρόγραμμα εκπαίδευσης ατόμων με προβλήματα όρασης στη χρήση των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης.

Με τη ολοκλήρωση του έργου το 2009 και μέχρι τα τέλη του 2019, την ευθύνη λειτουργίας και ανάπτυξης της συλλογής «Ψηφιακό υλικό για Εντυποανάπηρους Φοιτητές / Digital Material for Print-disabled Students» της υπηρεσίας Ψηφιακή Βιβλιοθήκη - Υπηρεσίες για ΑμεΑ, που φιλοξενείται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη

και Ιδρυματικό Καταθετήριο ΨΗΦΙΔΑ, είχε η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Από τις αρχές του 2020 ξεκίνησε η λειτουργία της Μονάδας Προσβασιμότητας στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, η οποία έχει αναλάβει την αρμοδιότητα της επεξεργασίας και μετατροπής εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακούς προσβάσιμους μορφότυπους, ενώ η Βιβλιοθήκη είναι υπεύθυνη για τη διάθεση του ψηφιακού αυτού εκπαιδευτικού υλικού στους εντυποανάπηρους φοιτητές του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Συμμετοχή της βιβλιοθήκης στο Συνεργατικό Δίκτυο Διαθετών Προσβάσιμης Βιβλιογραφίας για Εντυποανάπηρα Άτομα και στην Προσβάσιμη Πολυτροπική Ψηφιακή Βιβλιοθήκη [AMELib](#).

Το Συνεργατικό Δίκτυο Διαθετών Προσβάσιμης Βιβλιογραφίας [στο εξής Συνεργατικό Δίκτυο] λειτουργεί στο πλαίσιο του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σ.Ε.Α.Β.).

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας από τις αρχές του 2016 είναι μέλος του Συνεργατικού Δικτύου και συμμετέχει στην εν λόγω κοινοπραξία με την υποβολή της ψηφιοποιημένης συλλογής της στην Πολυτροπική Ψηφιακή Βιβλιοθήκη ελεγχόμενης πρόσβασης [AMELib](#) (Accessible Multi-Modal Electronic Library), στην οποία τεκμηριώνονται και αναρτώνται τα διδασκόμενα βιβλία των ελληνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ που συμμετέχουν στο Συνεργατικό Δίκτυο, τα τεκμήρια που παραχωρούνται για το σκοπό αυτό από τους κατόχους των πνευματικών δικαιωμάτων, καθώς και τεκμήρια ανοιχτής πρόσβασης. Η Βιβλιοθήκη μοιράζεται προσβάσιμο υλικό, τεχνογνωσία και βέλτιστες πρακτικές, στη βάση της εξαίρεσης του περιουσιακού δικαιώματος του δημιουργού, όπως αυτό προβλέπεται στα άρθρα 5(3)(b) και 5(5) της Οδηγίας 2001/29/ΕΚ, ενσωματώνεται στα άρθρα 28Α και 28Γ του νόμου 2121/1993 «Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά

θέματα», και εξειδικεύεται στο Νόμο 4672/2020, που ενσωμάτωσε την Οδηγία (ΕΕ) 2017/1564 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, ενώ αντικατέστησε την Υπουργική Απόφαση «Αναπαραγωγή έργου πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος τυφλών και κωφαλάλων, και επέκταση της ρύθμισης σε άλλες κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες» (ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546, ΦΕΚ Β 2065 24.10.2007).